

حکومت اشکانیان

اوضاع ایران در دوره پارتی ها - تمدن اشکانی

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی

انتشار: ۲ فروردین ۱۳۹۵ ۳۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

بسط دولت اشکانی دوره اشکانی چنان گذشت ۴۷۰ سال امتداد داشت. این دوره را میتوان به سه قسمت تقسیم نمود: در اوایل این دوره که تقریباً یکصد سال دوام آن بود اشکانیان به تحکیم مبانی دولت جوان خود پرداختند و دولت باختر را در شرق منهدم نمودند و سلوکی ها را از ایران برانندند. قسمت دوم دوره عشقظمت دولت اشکانی اشته و شاهان اشکانی با بهره مندی در مقابل رومیان و مردمان تازه نفس شرقی مانند سک ها و غیره می جنگیدند و ایران پارتی یکی از دو دولت عظیمی است که دنیای آن روزی را در تصرف دارند (دولت روم و دولت اشکانی) ۱/ مج

پارسیان دژ / حکومت اشکانیان

بسط دولت اشکانی

دوره اشکانی چنان گذشت ۴۷۰ سال امتداد داشت. این دوره را میتوان به سه قسمت تقسیم نمود:

در اوایل این دوره که تقریباً یکصد سال دوام آن بود اشکانیان به تحکیم مبانی دولت جوان خود پرداختند و دولت باختر را در شرق منهدم نمودند و سلوکی ها را از ایران براندند.

قسمت دوم دوره عظمت دولت اشکانی اشت و شاهان اشکانی با بهره مندی در مقابل رومیان و مردمان تازه نفس شرقی مانند سک ها و غیره می جنگیدند و ایران پارتی یکی از دو دولت عظیمی است که دنیای آن روزی را در تصرف دارند (دولت روم و دولت اشکانی) ۱/

مجسمه یک شاهزاده پارتی که اعتقاد بر این است شمایل سردار سورنا می باشد. این مجسمه در موزه ملی ایران موجود است..

در قسمت سوم دولت اشکانی رو به انحطاط می رود.

راجع به حدود این دولت در زمان عظمت آن باید در نظر داشت که خوانواده اشکانی به چند شعبه تقسیم شده و هر

کدام در ممالکی سلطنت کردند: شعبه اولی در ایران، شعبه دومی در ارمنستان و ولایات مجاور آن مانند اسران (ادس) و غیره، سوم در باختر و صفحات مجاور آن تا پنجاب و سند.

بنابراین حدود دولت ترکیبی اشکانی این است:

از طرف غرب رود فرات و از سمت شرق پنجاب و سند، از طرف جنوب، خلیج فارس و دریای عمان و اقیانوس هند از سمت شمال کوه های هیمالیا و رود سیحون و دریای خزر و قفقازیه.

تشکیلات دوره اشکانی

در باب تشکیلات این دوره اطلاعات مبسوطی در دست نیست، زیرا از سلاطین اشکانی کتیبه هایی به دست نیامده، تا این مسئله را روشن نماید و آنچه در باب اشکانیان می دانیم، از منابع ارمنی و رومی و یونانی است.

با وجود این از سکه ها و اطلاعات ناقصی که به ما رسیده مسلم است که دولت اشکانی دولت بسیطی نبوده بلکه ایران در آن زمان به چند دولت کوچکتری تقسیم شده بود، مانند ارمنستان، ماد، ****، پارس، خوزستان، اصفهان، ری، کرمان، یزد، باختر و بعضی قسمت های هند و غیره.

این ممالک در امور داخلی استقلال داشتند، مذهب و عادا و سلسله پادشاهان آن ها محفوظ بود (پادشاهان این مناطق غالبا اشکانی بودند. تمکین آن ها از شاه بزرگ یا شاهنشاه از این راه معلوم می شد که در موقع انتخاب شاه بزرگ در مجلس مشورت حاضر می شدند و در زمان جنگ سپاهی آماده کرده و به جایی که دولت مرکزی معین می کرد می فرستادند. شهر های یونانی، یادگار زمان اسکندر و سلوکی ها - نیز در امور داخلی خود به کلی آزاد بودند و باجی می دادند (مانند سلوکیه و غیره).

در جاهایی که پادشاه محلی نبود از طرف مرکز والی یا **** معین می گردید. در مرکز هم شاهنشاهان اشکانی چنانکه استنباط می شود حکومت مطلقه داشتند، زیرا مجلس مشورتی بود که امور مهمه در آنجا حل و عقد می گردید.

این مجلس از شاهزادگان اشکانی که به حد رشد رسیده بودند یا از روسای خانواده های درجه یک منعقد می شد گاهی این دو با هم و با روحانیون درجه ترکیب می شدند و در این صورت این مجلس را مغستان می نامیدند. مجلس شاهزادگان و نجباء را مورخین رومی (سنا) نامیدند.

اختیاران این مجلس زیاد بود. در صورتی که مغستان چندان نفوذی در امور نفوذ زیادی نداشت. به طور کلی باید گفت که پارتی ها از جهت دوری از بابل و آسور (آشور) ترتیبات آریایی ها را چنانکه در فوق ذکر شد بهتر و بیشتر محفوظ داشته بودند. بنا براین روسای خوانواده ها و طوایف اختیارات بیشتری داشتند و پادشاهان محلی فی الواقع

۱: این قسمت از مهرداد اول تا آخر سلطنت بلاش اول است.

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «اوضاع ایران در دوره پارتی ها - تمدن اشکانی»، پارسیان دژ، ۱۳۹۵.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<https://parsiandej.ir/articles/1787/pdf/اوضاع-ایران-در-دوره-پارتی-ها-تمدن-اشکا>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ مرداد ۱۴۰۵